

در لایحه بودجه ۱۴۰۰ سیاست دولت برای درآمدهای مالیاتی چیست؟

از نظر کارشناسان، در شرایط کنونی امکان اخذ مالیات بیشتر از فعالیت‌های اقتصادی نیست زیرا افزایش بیش از اندازه درآمدهای مالیاتی نسبت به دوره گذشته، پیامدی جز رشد فرار مالیاتی ندارد. اما در لایحه بودجه ۱۴۰۰ درباره کاهش درآمدهای مالیاتی انتقادهایی مطرح شده است.

به گزارش سایت خبری پرسون، یکی از انتقادهای مطرح شده به لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ مربوط به کاهش سهم درآمدهای مالیاتی از منابع عمومی است که از ۳۶ درصد در قانون بودجه ۱۳۹۹ به ۱۱ درصد در لایحه بودجه ۱۴۰۰ کاهش یافته است.

به عقیده کارشناسان اقتصادی، با توجه به تجربه چند دوره رشد منفی و نزدیک به صفر اقتصادی، کاهش فعالیت‌های تولیدی در اثر شیوع کرونا و همچنین کاهش درآمدهای صادراتی به دلیل تشدید تحریم‌ها امکان افزایش پیش‌بینی درآمدهای مالیاتی در بودجه وجود ندارد.

سیاوش غیبی‌پور مدرس دانشگاه و کارشناس مسائل مالیاتی در این رابطه گفت: ظرفیت‌های مالیاتی هر کشور متأثر از همه فعالیت‌های اقتصادی درون آن کشور است. در واقع مالیات یک پدیده درون‌زاست، بنابراین درآمدهایی که در تولید ناخالص کشور ایجاد می‌شود اثر خود را در درآمد و پس از آن مالیات نشان می‌دهد.

وی افزود: در شرایط کنونی رشد اقتصادی کشور منفی یا حتی صفر بوده و برای سال آینده نرخ رشد اقتصادی حدود ۲ درصدی را متصور هستیم زیرا با وجود سه دسته از عوامل یعنی تحریم، کرونا و شرایط حاکم بر اقتصاد جهانی، امکان رشد اقتصادی بیشتر وجود ندارد. از طرف دیگر پیش‌بینی مراکز بین‌المللی و داخلی نیز برای نرخ رشد اقتصادی سال آینده حدود ۲ درصد است. این نرخ رشد اقتصادی نمی‌تواند انتظارات برای افزایش درآمدهای مالیاتی دولت را محقق کند.

افزایش درآمدهای مالیاتی در کوتاه مدت غیبی‌پور درباره استدلال طرفداران افزایش درآمدهای مالیاتی در بودجه توضیح داد: گفته می‌شود از آنجایی که درآمدهای نفتی بودجه محقق نخواهد شد، دولت برای جبران کسری ناچار است از بانک مرکزی و استقراض کند. این استقراض به معنای افزایش نقدینگی و تورم خواهد بود. بنابراین برای جلوگیری از تورم‌های بالا، روی کاغذ پیشنهاد می‌شود درآمدهای مالیاتی جایگزین درآمدهای نفتی شود، در صورتی که این جایگزینی نمی‌تواند راه‌حل باشد.

وی افزود: زمانی که از مالیات و درآمدهای مالیاتی صحبت می‌کنیم، در واقع از سیاست‌های مالی حرف می‌زنیم. سیاست‌های مالی به‌گونه‌ای نیست که بتوان از طریق آن در کوتاه مدت و در بازه زمانی یک ساله درآمدهای دولت از منابع مالیاتی را به‌طور چشمگیری افزایش داد.

بیشتر بخوانید:

این بار خانه‌های لوکس زیر تیغ مالیات

بانک مرکزی از ابتدای دی ماه ترازنامه بانکها را به صورت دوره‌ای کنترل می‌کند

دو دلیل عدم امکان افزایش درآمدهای مالیاتی این مدرس دانشگاه به دو دلیل برای عدم امکان افزایش درآمدهای مالیاتی در بودجه ۱۴۰۰ اشاره کرد و گفت: نخست اینکه با توجه به رشد پایین اقتصادی، در شرایط کنونی امکان گرفتن مالیات بیشتر از فعالیت‌های اقتصادی وجود ندارد و دوم اینکه در هر ساختاری که بخواهیم درآمدهای مالیاتی را نسبت به دوره گذشته بیش از اندازه افزایش دهیم، نتیجه‌ای جز افزایش فرار مالیاتی به دست نمی‌آید.

غیبی‌پور ادامه داد: یک تصور رایج وجود دارد که در آن فرار مالیاتی، به معنای تعویق تحقق مالیات در نظر گرفته می‌شود. این در حالی است که تأخیر در وصول مالیات، هزینه‌بر و هزینه‌زا است. افزایش هزینه‌های وصول و دادرسی و همچنین کاهش ارزش پولی مالیاتی که با تأخیر وصول می‌شود از مشکلاتی که فرار مالیاتی ایجاد می‌کند. بنابراین با هیچ منطقی نمی‌توان پذیرفت که درآمدهای مالیاتی حداقل از مؤدیان کنونی رشد داشته باشد.

وی افزود: یکی دیگر از پیشنهادهایی که مطرح می‌شود شناسایی منابع و پایه‌های مالیاتی جدید برای افزایش درآمدهای مالیاتی بدون افزایش فرار مالیاتی در بودجه سال آینده است، اما این راه حل نیز نمی‌تواند پاسخگویی مساله باشد.

منابع مالیاتی جدید می‌توانند درآمد مالیاتی را افزایش دهند؟

غیبی‌پور با بیان اینکه شناسایی منابع مالیاتی جدید در یک بازه زمانی یک‌ساله امکان‌پذیر نیست، ادامه داد: حتی اگر قانونی در این زمینه تصویب و آیین‌نامه اجرایی برای آن در نظر گرفته شود، مانند آنچه که برای مالیات بر خانه‌های خالی اتفاق افتاد، تحقق مالیاتی در سال بعد رخ می‌دهد.

وی افزود: در واقع این تفکر که ما در کوتاه‌مدت می‌توانیم درآمدهای مالیاتی را افزایش دهیم، درست نیست زیرا نه تنها زیرساخت‌های مورد نیاز در کشور وجود ندارد بلکه این نوع تصمیم‌گیری‌ها به فرار مالیاتی مؤدیان کنونی منجر می‌شود. در واقع اگر مؤدیان و منابع جدید شناسایی شوند، این انتظار که در همان سال بتوان مالیات حاصل را وصول کرد، نادرست است. زیرا تحقق این درآمدها با وقفه انجام می‌شود.

درآمدهای مالیاتی ۱۴۰۰ محقق می‌شوند؟

این کارشناس مسائل مالیاتی درباره پیش‌بینی انواع منابع درآمدهای مالیاتی در لایحه بودجه سال آینده توضیح داد: مالیات بر ارزش افزوده نسبت به سایر انواع مالیات‌ها امکان تحقق بالاتری دارد زیرا حتی با وجود شیوع کرونا بخش عمده فعالیت‌هایی که در دایره قانون مالیات بر ارزش افزوده قرار دارند، متوقف نشده‌اند. با این حال در مالیات بر مشاغل ممکن است تحقق مالیاتی نداشته باشیم، زیرا مشاغلی که سال آینده باید مالیات پرداخت کنند با رکود در کسب‌وکار خود مواجه بودند و این رکود به دلیل محدودیت فعالیت کاملاً محسوس است.

غیبی‌پور گفت: موضوع دیگر مربوط به کاهش یا حذف برخی اقلام مصرفی در سبد خانوار است. به عنوان نمونه حمل‌ونقل، گردشگری، هتل‌داری و فعالیت‌هایی که وابسته به تجمع افراد هستند، مانند آموزشگاه‌ها و تالارها کاهش فعالیت داشتند و افزایش درآمدهای مالیاتی در چنین شرایطی توجیه نخواهد داشت.

وی افزود: در واقع، وصول مالیاتی هر سال، با توجه به شرایط اقتصادی و کسب‌وکارها در سال قبل قابل پیش‌بینی است. بنابراین به‌طور کلی به نظر می‌رسد سال آینده به لحاظ وصول مالیاتی سال مطلوبی نباشد.

منبع: ایرنا